

Õiguskantsler

ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS
Alus: ÕKS § 23 lg 8, AvTS § 35 lg 1 p 12,19
Märke tehtud: 19.12.2018
Juurdepääsupiirang kehtib kuni: 19.12.2093

Arnold Rutto
arnold.rutto86@gmail.com

Teie 12.12.2018 nr

Meie 20.12.2018 nr 7-4/181655/1805595

Optantide järeltulijate kodakondsus

Austatud Arnold Rutto

Pöördusite õiguskantsleri poole oma ema kodakondsuse küsimuses.

Saatsin 07.12.2018 Politsei- ja Piirivalveametile (PPA) [soovituse](#) väljastada uued isikut tõendavad dokumendid nendele inimestele, keda riik on varem tunnustanud sünnijärgsete kodanikena. Õigusajalooliste tõlgenduste muutmise tõttu ei tohi kannatada need heauskselt käitunud inimesed, keda riik on juba oma kodanikuna tunnustanud.

Teadaolevalt olete saanud ema passi viimaks kätte. Selle kehtivusaja jooksul peaks saama selgeks, kas analüüsis väljaselgitatud asjaolusid arvestades on Eestisse Tartu rahulepingus ettenähtud tähtaja jooksul mittesaabunud optantide järeltulijaid sünnijärgsed Eesti kodanikud.

Tartu Ülikooli analüüsis¹ on Eestisse mittenaasnud optantide õiguslikku staatust puudutavaid arhiividokumente ning õiguslikku olukorda käsitletud oluliselt põhjalikumalt kui PPA haldusaktides, millega muudeti optantide järeltulijate kodakondsuse osas halduspraktikat, ning nende haldusaktide õiguspärasust puudutanud kohtumenetlustes. Leian, et PPA peab optantide järeltulijate kodakondsust puudutava halduspraktika õiguspärasust uuesti hindama, arvestades muu hulgas analüüsis väljaselgitatud asjaolusid.

Näiteks selgub analüüsist, et Eesti Vabariik pidas nii 1922. aasta kui ka 1938. aasta kodakondsuse seaduse kehtivusajal Tartu rahulepingu alusel Eesti kodakondsuse saanud, kuid ettenähtud tähtaja jooksul Eestisse mittesaabunud inimesi jätkuvalt Eesti kodakondsuses olevaks.² Kui Eesti riik tunnustas neid tollal oma kodanikena, siis on nende järeltulijad õigusliku järjepidevuse põhimõttest tulenevalt sünnijärgsed Eesti kodanikud. Selle asjaolu peab aga igal üksikjuhul kindlaks tegema haldusorgan.

PPA 12.12.2018 otsusest nähtub, et PPA peatas 23.10.2018 otsuse kehtivuse kuni 12.12.2020 ja otsustas väljastada samaks ajavahemikuks Teie emale Eesti kodaniku isikut tõendavad dokumendid. Otsuses on selgitatud, et Teie ema peaks selle aja jooksul otsustama, kas asuda loobuma Vene

¹ M. Luts-Sootak jt. [Aastatel 1918-1940 opteerimise teel Eesti kodakondsuse omandamise küsimusi käsitlenud õiguse ja halduspraktika analüüs](#). Lõpparuanne Tartu Ülikooli ja Siseministeriumi vahelisele töövõtulepingule, 2018

² Sealsamas, lk 24-29.

Föderatsiooni kodakondsusest. Samas märgiti, et juhul, kui otsuse kehtivuse peatamise aja jooksul muudetakse õigusnorme või ilmnevad muud asjaolud, mis mõjutavad PPA 23.10.2018 otsuse nr 15.2-8/53-1 kehtivust, on PPA-l võimalik see otsus ümber hinnata.

Selgitame, et Teie ema õiguste kaitseks on võimalik esitada tehtud otsuste kohta vaie PPA-le või pöörduda kaebusega kohtusse. Teil on õigus pöörduda vajadusel uuesti ka õiguskantsleri poole. Täiendavate küsimuste tekkimisel palume kindlasti ühendust võtta.

Vabandan, et Teie perekond on Eesti riigi halduspraktika muutmise tõttu kannatama pidanud.

Soovin Teile ja Teie perele kaunist pühadeaega.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Kristiina Albi 693 8412
Kristiina.Albi@oiguskantsler.ee